

DIVIZNÍ PROTIZTEČ

Jednou z důležitých povinností velitele divize je rozhodnout se a stanovit konkrétní úkol pro protizteč.

Bojový úkol pluku pro protizteč bude vycházet z cíle protizteče, z možností vlastních sil a prostředků, ze situace a možností nepřítele, ze stupně zničení prostředků jaderného napadení nepřítele, z terénu, z doby zahájení protizteče (den, noc) apod.

Jeho úkolem zpravidla bude v součinnosti se sousedy (prvosledovými útvary) zničit nepřítele, který se vklíní do obrany a obnovit přední okraj obrany na určené čáře. Jestliže bude úkol při protizteči hlubší (nebude-li úkolem pluku jen zničení nepřítele, který se vklíní, nebo bude-li vklínění nepřítele hlubší a splnění úkolu bude předpokládat i změnu bojové sestavy, zvláště bez použití jaderných zbraní, nebo když část sil nepřítele už stačila přejít do obrany), bude výhodné určit pluku **blížeší a následující úkol**.

Blížeším úkolem pluku může být pak zničení nepřítele, který se vklíní. Bude to do hloubky 4–5 km. **Následujícím úkolem** bude pak dokončení zničení vklíněného nepřítele v součinnosti se sousedy a ovládnutí čáry, která splňuje cíl protizteče (např. zabezpečuje rozvíjení armádního protiúderu nebo přechod do útoku zasazením nových sil apod.).

Jinak následujícím úkolem může být dokončení zničení obklíčeného nepřítele v součinnosti se sousedy a ovládnutí čáry, která splňuje cíl protizteče.

Úspěšnost divizní protizteče budou rozhodujícím způsobem ovlivňovat síly a prostředky, které mají obě strany k dispozici. Toto můžeme již při plánování vyjádřit pravděpodobným poměrem sil. Vyjdeme-li z organizace nepřítele a vlastních vojsk, můžeme vytvořit řadu variant bojových sestav, které při protizteči mohou přicházet v úvahu, a na základě toho i řadu poměrů sil, které i když jen orientačně ukáží možnosti divizní protizteče a její realitu.

V článku chci na konkrétních případech ukázat, jak možnosti divizní protizteče budou ovlivňovat: organizace motostřeleckých a tankových svazků a útvarů, množství sil a prostředků, které budou vyčleněny do druhého sledu divize k vedení protizteče, a organizace útvarů a jednotek nepřítele, který se vlomil do obrany.

Nejdříve ukáží možnosti při obraně msd na BVP, která má v prvním sledu dva msp na OT a msp na BVP, **ve druhém sledu tp**.

Výchozí údaje:

- protizteč vede tp v úseku širokém 5 km (tři prapory v prvním sledu, tanková rota v záloze);
- v úseku protizteče bojují dvě motostřelecké rotý na BVP;
- do obrany se vlomila tb (NSR), v úseku protizteče je tpr a 1–2 mr;
- nepřítel: tanky — tpr — 54;
děla, RM, minomety — do tb — 18, bat RM — 8, 2X bat K — 175 — 12, minomety — 6; celkem — 44; PTZ — 2X četa PTŘS — 8;
- vlastní: tanky — tp (bez tr ve VŠZ) — 80;
děla, RM — dp — 54, pluk v 1. sledu — 8; celkem — 64;
PTZ — pto — 18, dvě msr — 15 BVP (po ztrátách).

Poměr sil — viz tabulku 1.

Tabulka a

Nepřítel	Prostředky	Vlastní	Poměr
54	Tanky	80	1:1,5
44	Děla, RM, minomety	64	1:1,4
8	PTZ	33	1:4
62	PTZ + tanky	113	1:1,7

Pro obranu msd na BVP, která má v prvním sledu tp a dva msp na OT, ve **druhém sledu msp na BVP platí tyto výchozí údaje:**

- protizteč vede msp na BVP;
- v úseku protizteče bojuje do motostřeleckého praporu na OT prvosledového pluku;
- nepřítel: vlom vedou stejné jednotky jako u první varianty;
- vlastní: tanky — tpr msp na BVP — 40, BVP — $80 : 1,5 = 53$ (bez msr v záloze);
děla, RM — dp — 54, plukovní baterie — 6, RM — 6, pluk v prvním sledu — 6; celkem — 72;
PTZ — pto — 18, bat PTŘS — 9, prapor prvního sledu — 3; celkem — 110.

Poměr sil — viz tabulku 2.

Pro obranu msd na OT, která má v prvním sledu tp a dva msp, ve druhém sledu msp platí stejné údaje jako u druhé varianty; vychází z organizace pluku na OT.

Poměr sil — viz tabulku 3.

Tyto poměry sil ukazují, že požadovaný poměr sil zejména v tancích je pouze při vedení protizteče tankovým plukem. Reálná protizteč může být ve druhé variantě, kde nepříznivý poměr v tancích (1,3 : 1) bude vyrovnán použitím BVP, která kromě své velké pohyblivosti jsou vyzbrojena zbraněmi schopnými účinně ničit i tanky. Vzhledem k tomu, že jejich dosah je kratší, ochrana

Tabulka 2

Nepřítel	Prostředky	Vlastní	Poměr
54	Tanky	40	1,3:1
44	Děla, RM, minomety	72	1:1,6
8	PTZ	30	1:3,7
62	PTZ + tanky	70	1:1,1
54	Tanky + BVP	93	1:1,7

Tabulka 3

Nepřítel	Prostředky	Vlastní	Poměr
54	Tanky	40	1,3:1
44	Děla, RM, minomety	72	1:1,6
8	PTZ	45	1:5,6
62	PTZ + tanky	85	1:1,3

pancíře menší, uvažoval jsem 1,5 BVP jako ekvivalent pro tank. V tom případě je pak poměr v tancích a BVP 1,7 : 1.

V třetí variantě je protizteč z hlediska poměru v tancích nereálná.

Pokud ve druhém sledu divize bude ve všech třech variantách ještě jeden msp na OT a z hlediska postupu nepřitele bude možné od něj do protizteče zasadit ještě tpr, budou poměry sil v tancích — viz **tabulku 4**.

Tabulka 4

Varianta	Nepřítel	Prostředky	Vlastní	Poměr
1	54	Tanky	120	1:2,2
2	54	Tanky + BVP	133	1:2,3
3	54	Tanky	80	1:1,5

Tyto poměry ve všech třech variantách ukazují na reálnost plánované protizteče.

V případě, že se nepříteli podaří zasadit k odražení protizteče druhý sled brigády (tpr) a pluk do protizteče zasadí vševojskovou zálohu, budou tyto poměry sil v tancích:

1. Při vyčlenění jednoho pluku do druhého sledu — viz tabulku 5.

Poměry sil v **tabulce 5** ukazují nereálnost vedení protizteče ve všech variantách, i když mezi variantou 2 a 3 jsou podstatné rozdíly.

2. Při vyčlenění dvou pluků do druhého sledu — viz tabulku 6.

Jestliže ve variantě 1 i 2 by protizteč měla nadějí na úspěch za přispění

Tabulka 5

Varianta	Nepřítel	Prostředky	Vlastní	Poměr
1	108	Tanky	90	1,2:1
2	108	Tanky + BVP	100	1:1
3	108	Tanky	40	2,7:1

Tabulka 6

Varianta	Nepřítel	Prostředky	Vlastní	Poměr
1	108	Tanky	130	1:1,2
2	108	Tanky + BVP	140	1:1,3
3	108	Tanky	80	1,3:1

prvosledových pluků, ve variantě 3 poměr sil ukazuje na její nereálnost. Potvrdila se i nutnost odtržení (zpomalení) druhého sledu nepřítel (zvláště bude-li zde vyčleněn tpr), aby nemohl být včas zasazen k odražení protizteče.

Můžeme vytvořit celou řadu dalších variant sestavy nepřítel. Myslím si ale, že uvedené příklady potvrdily, že nejlepší předpoklady k vedení divizní protizteče jsou u tankových jednotek a útvarů a u motostřeleckého útvaru na BVP. Motostřelecký útvar na OT bude výhodnější používat k protizteči zejména proti mechanizovaným jednotkám, anebo organizovat spolu s ním buď protizteč tankovým praporem dalšího pluku ve druhém sledu, nebo připojením se tankového praporu některého z prvosledových pluků.

Tyto závěry ovlivní zřejmě velitele divize při volbě bojové sestavy pro obranu, zejména z hlediska vyčlenění sil a prostředků do druhého sledu divize.

Vedení protizteče.

Při vytvoření **bojové sestavy** pro protizteč bude velitel pluku vycházet z dané situace. Nebude-li úkol protizteče hluboký a nepřítel nebude mít včas k dispozici druhý sled, bude se zpravidla členit do jednoho sledu s vyčleněním vševojskové zálohy. Její síla však může být 1—2 zesílené motostřelecké (tankové) roty. Tento případ bude nejčastější.

Bude-li úkol při protizteči hlubší (při ovládnutí čáry před předním okrajem obrany, nebo při připojení se k armádnímu protiúderu, který bude mít za cíl přechod do útočné operace), nebo bude-li mít nepřítel druhý sled včas k dispozici, může být výhodné vytvářet druhý sled v síle motostřeleckého (tankového) praporu.

Při protizteči motostřeleckého pluku se bude tankový prapor nejčastěji přidělovat celý k zesílení motostřeleckých praporů v prvním sledu. Typické to bude zejména u pluku na OT. U motostřeleckého pluku na BVP bude často tankový prapor působit jako celek. V každém případě budou však tanky působit vždy na směru hlavního úderu a u motostřeleckého pluku v prvním sledu.

Pro protizteč určuje velitel divize druhosledovému pluku 1 až 2 pravděpo-

dobné směry. Určuje je podle cílů protizteče, množství pravděpodobných směrů útoku nepřítele, charakteru terénu, množství rychlého vyvedení a rozvinutí vojsk k protizteči a jejího rychlého rozvíjení. Přitom bere v úvahu pravděpodobná pásma rozrušení terénu a jeho zamoření radioaktivními a chemickými látkami. Na každém směru protizteče se pluku určují hlavní a záložní čáry rozvinutí k protizteči. Vzdálenost čar od sebe bude zpravidla okolo 3—5 km. Čáry rozvinutí volíme ve vhodném terénu nejlépe mírně členitěm a v mezích mezi druhým a třetím postavením, v některých případech i na zádi druhého postavení (10—15 km od předního okraje), z hlediska vyloučení velkého nahuštění sil a prostředků i z hlediska vzdálenosti k nepříteli ve vltomu.

K zabezpečení rychlého přesunu pluku k určeným čarám rozvinutí se stanoví 3 až 4 osy přesunu na každém směru s tím, že 1 až 2 osy se předpokládají pro prapor prvního sledu.

Tankové útvary a jednotky nebo motostřelecké jednotky zesílené tanky vedou protizteč obvykle z chodu. Tento způsob si bude vyžadovat včasné vybudování (úpravu) pochodových os pro přesun, čáry rozvinutí k protizteči a ochranu útvarů (jednotek) při protizteči proti možným úderům tanků a letectva nepřítele.

Motostřelecké jednotky vedou protizteč na BVP (OT) nebo v některých případech i pěšky za tanky (v těžkém terénu apod.). Zvýšená palebná síla a pohyblivost motostřeleckých útvarů a jednotek na BVP zvýšila i možnosti vedení rychlých protiztečí na BVP i proti tankovým útvarům a jednotkám nepřítele.

Šířka pásma protizteče pluku bude obvykle do 5 km. K průzkumu nepřítele a os přesunu na čáru rozvinutí k protizteči vysílají útvary, jednotky a též velitel divize PzS, BPzH a ŽPzH. Zprávy těchto průzkumných orgánů doplňují údaje získané silami a prostředky průzkumu vysílané v průběhu vedení obranného boje, před jeho zahájením i od prvosledových útvarů.

K ochraně jednotek před vzdušným nepřítelem se předsunuje na čáru rozvinutí k protizteči plukovní baterie 30 mm PLdvK a zároveň je rozvinutí zabezpečováno i částí plp divize. Nízko letící cíle a bitevní vrtulníky ničí i protiletadlové komplety S — 2M u motostřeleckých rot a vyčleněné kulometry tankových a motostřeleckých jednotek.

Přesun na čáru k protizteči probíhá v praporních nebo rotních proudech. Na čele praporních proudů se přesunují protitankové zálohy s pohyblivými odřady zatarasovacími, které zaujímají určené čáry a zabezpečují rozvinutí pluku do bojové sestavy. Na směru praporu, kde nepostupuje PTZ pluku, můžeme k zabezpečení na čáře rozvinutí vysunout motostřeleckou (tankovou) rotu, která bude do určité míry plnit obdobný úkol jako čelní pochodová záštita. Podle potřeby se včas do nových palebných postavení přesunuje část divizního a plukovního dělostřelectva, která se rozvine 3 až 4 km od čáry rozvinutí k protizteči. Velitel pluku (v některých případech i velitel divize) zaujímá s operační skupinou pozorovatelnu poblíž čáry rozvinutí. Zde podle potřeby upřesní úkoly s důrazem na rozvíjení a řídí boj.

Před zahájením protizteče zpravidla předchází palebný přepad v trvání 10 až 15 minut a jaderné údery na prostředky jaderného napadení, VS, zálohy a tankové jednotky nepřítele.

K zabezpečení rychlého postupu jednotek při protizteči bude často nutné zřídít průchody ve vlastních i nepřátelských ženijních zátarasech (uveďte možný způsob). Průchody ve **vlastních zátarasech** zřizují jednotky prvního sledu v dotyku nebo ŽŽ divize. Vlastní zátarasy se zásadně překonávají průchody

ponechanými nebo účelově zřízenými tak, aby jednotky (pluky) při protizteči nebyly nuceny použít své organické odtarasovací prostředky. Průchody v **nepřátelských zátarasech** budou vytvářet jednotky mechanickými výbušnými návnosnými odtarasovacími prostředky. Současné vybavení pluků umožňuje vytvořit celkem 3 až 4 průchody. I když nelze předpokládat na směru protizteče souvislé zátarasy, bude nutné i pro vytvoření jednoho průchodu na rotu zesílit zejména odtarasovací prostředky z prostředků divize. V některých případech budou schopny ve prospěch protizteče zříditi průchody i pluky prvního sledu.

Po rozvinutí do bojové sestavy zahájí prapory na signál velitele pluku z chodu protizteč za palebné podpory dělostřelectva a letectva. Pronikají na určených směrech do hloubky nepřátelské sestavy, rozdělují ji a ničí po částech a zmocňují se určených čar a objektů.

Velitel pluku soustřeďuje palbu dělostřelectva na prostředky jaderného napadení, palebné prostředky nepřítelů a na jednotky, které kladou nejsilnější odpor. Upřesňuje úkoly praporům, obnovuje narušenou součinnost a v případě nutnosti zasazuje do boje zálohu (druhý sled) pluku.

Protizteč vedeme do úplného zničení nepřítelů, který se vklíní do obrany, nebo do ovládnutí určené čáry. Jestliže nepřítel bude v důsledku protizteče obklíčen v součinnosti se sousedy (prvosledovými pluky), organizuje velitel divize v závislosti na situaci částí sil druhosledového pluku, který vede protizteč, obranu a jeho hlavními silami v součinnosti se sousedními pluky ničí obklíčeného nepřítele.

Protizteč proti nepříteli, který pokračuje v útoku, může mít charakter střetného boje. Pro obránce je to méně výhodné, protože nepřítel nejen působí v rozvinutých bojových sestavách, ale zachovává si ještě i dostatečnou údernou sílu. V těchto případech bude mít důležitý význam předejiti nepříteli v jaderných úderech, zahájení palby dělostřelectva, rychlé rozvinutí jednotek do bojové sestavy a jejich přechod ke zteči a taktéž smělá, rozhodná a iniciativní činnost velitelů všech stupňů.

K dosažení překvapení nad nepřítelem může být divizní protizteč vedena i v noci. Pak se protizteč vede obdobně jako při nočním útoku. Zvláštní pozornost se věnuje zabezpečení vyjití jednotek na čáru rozvinutí k protizteči, včasné přípravě palby dělostřelectva, úderů letectva a osvětlování nepřítelů. Osy přesunu se vyznačují smluvenými značkami, dobře viditelnými v noci. Zámysl pro protizteč v noci musí být jednoduchý a její vedení rychlé a překvapivé.

Při hromadném použití jaderných a chemických zbraní nepřítelem nebo při jeho zjevné převaze v silách a prostředcích, zejména v tancích, se divizní protizteč obvykle neuskuteční. V takovém případě divize úporně brání připravená postavení, všemi druhy palby způsobuje ztráty nepříteli a tím připravuje podmínky pro protiúder druhým sledem armády. Po jeho zahájení se může divize k němu připojit svým druhým sledem i volnými silami prvosledových pluků.

Závěrem chci uvést, že velitel divize bude při přípravě obranného boje zpravidla vždycky organizovat protizteč. Jak však ukazují příklady, ne vždy ji bude moci uskutečnit. Proto bude velmi důležité reálně ohodnotit možnosti nepřítelů i vlastní. Úspěch protizteče bude kromě odpovídající převahy v silách a prostředcích záviset i na utajení příprav a přesunu, na rychlém rozvinutí do bojové sestavy, dostatečném palebném zabezpečení, splnění úkolů prvním sledem ve prospěch protizteče a dalším.

Úspěch protizteče bude mít rozhodující vliv na výsledek obranného boje.